

Ünal Kılıç, *Ebû Eyyûb el-Ensârî (Eyyûb Sultan)*, Türkiye
Diyaret Vakfı Yayınları, Ankara 2008, (146 s.)
Fatih ERKOÇOĞLU*

Ünal Kılıç'ın çalışması, İslâm tarihinin önemli şahsiyetlerinden, Hz. Peygamber'in hicret sonrasında Medine'de kendi evinin inşasına kadar evinde misafir olarak kaldığı ve mezarı bugün İstanbul'da kendi adı ile anılan Eyüp ilçesinde bulunan Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin hayatını konu edinmektedir.

Ünal Kılıç, daha önce yayınlamış olduğu *Tartışmaların Odağındaki Halife Yezîd b. Muaviye*¹ isimli çalışmasından sonra yine bir biyografi kaleme almıştır.

Kılıç tarafından hazırlanan *Ebû Eyyûb el-Ensârî (Eyyûb Sultan)*, Türk-İslâm kültürü açısından önemli bir çalışmadır. II. Akabe Biat'ı öncesinde Müslüman olan Ebû Eyyûb el-Ensârî'yi, Türk-İslâm kültürü içerisinde diğer sahabilerden farklı kılan iki husus bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, hicret sonrasında Hz. Peygamber'i kendi evinde misafir etmesidir ki Hz. Peygamber, Medine'de Müslüman toplumunun oluşturulması sürecinde Muâhât (Müslümanları kardeşleştirme), Medine Anayasası ve mescidinin inşası gibi ilk icraatlarını, evinde misafir kaldığı Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin evinde gerçekleştirmiştir. Bu açıdan bakıldığında Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin Medine'deki evi, İslâm tarihinin çok önemli tarihi mekanlarından birisi olarak kabul edilebilir.

İkinci önemli husus ise Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin, Emevîler döneminde İslâm ordusunun İstanbul kuşatmasına iştirak etmesi ve burada şehit olmasıdır. Cenazesi vasiyeti üzerine surların yakınına bugün Eyüp diye bilinen mahalle defnedilmiştir. Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin kendisinin sahabi oluşu, inandığı dava uğruna doksanlı yaşlarda İstanbul surları önünde şehit olması Müslümanlar ve özel-

* Ar. Gör. Dr., Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
(ferkocoglu@cumhuriyet.edu.tr; fatiherkocoglu@hotmail.com)

¹ Ünal Kılıç, *Tartışmaların Odağındaki Halife Yezîd b. Muâviye*, İstanbul 2001.

de Türk milleti nazarında ona, yüzyıllardır unutulmayan ve unutulmayacak olan haklı bir şöhret kazandırmıştır.

Ünal Kılıç'ın çalışması, önsöz ve iki bölümden oluşmaktadır. (s. 9-136)

Yazar, birinci bölümde *Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin Hayatı* (s. 13-107) başlığı altında ilk olarak, Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin soyu, ailesi, ismi ve lakapları, doğumu, çocukluğu ve gençliği ile Müslüman oluşunu zikrettikten sonra, onun hicret esnasındaki durumu, Peygamberimizin misafirlik için onun evini seçmesi, Hz. Peygamber'in, evinde kaldığı günlerde Ebû Eyyûb ve ailesinin Hz. Peygamberi ağırlamaktaki hassasiyetleri üzerinde durmuştur. Yazar, Hz. Peygamber'in onun evindeyken gerçekleştirdiği önemli icraatlar ile Hz. Peygamber'in buradaki misafirliğinin sona ermesi ve Peygamber'in Ebû Eyyûb'un evini ziyaret etmesi konularına burada yer vermiştir. Müteakiben yine bu bölümde Ebû Eyyûb'un gazve ve seriyyelerde görev alması, onun Hz. Peygamberin koruması olması, İfk Hadisesi karşısındaki tutumu, vahiy kâtipliği, hulefâ-yı râşidin ve ilk Emevî halifesi Muâviye b. Ebû Süfyân dönemlerindeki faaliyetler ile son olarak İstanbul kuşatmasına iştiraki ve orada şehit olması konularını incelemiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünde yazar, *"Ebû Eyyûb'un Kişiliği"* (s. 109-132) başlığı altında ilk olarak Ebû Eyyûb'un ilme düşkünlüğü, sahabe arasında ilmî yönüyle tanınması, Kur'an-ı Kerim bilgisi, hadis ilmindeki yeri, Hz. Peygamber'in sünnetine uymadaki titizliği, yanlışlıklar karşısındaki tavrı, cihâda düşkünlüğünü ele alıp ve cihâdla ilgili görüşlerine yer verdikten sonra onun idareci kişiliği ve cömertliği ile bu bölümü sonlandırmaktadır.

Yazar genelde İslâm tarihi açısından özelde ise Türk kültürü bakımından önemli bir yere sahip olan Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin hayatını çalışmakla sahasındaki önemli bir boşluğu doldurmuştur. Çalışma, akıcı bir dille yazılmış olup özellikle Türk insanının zihninde bulunan bu abidevi şahsiyet hakkındaki muğlak, yanlış veya eksik düşünceleri gidermeye mütevazı bir katkı mahiyetindedir.

Son olarak Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin hayatının yer aldığı bu çalışmanın, Diyanet Vakfı yayınları arasında neşredilmesi ve böylece halk kitlesine arz edilmesinin gayet isabetli olduğunu belirterek, Türk-İslâm kültürünün önemli şahsiyetlerinin bu minval üzere Türk okuyucusuyla buluşturulmasının lüzumuna dikkat çekmek isterim.